

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Stavr. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Impotriva stricătorilor de Suflet românesc și de Neam

Mare putere dela Dumnezeu a fost, în istoria noastră de veacuri, aceea ce numim „suflet românesc“.

Scriind aceasta întruchipare de două cu vinte românești, ne gândim la ceva duhovnicesc, dumnezeesc chiar, ce a trăit în lutul românesc și s'a manifestat, prin el, înălțându-l la importanța de factor duhovnicesc și de cultură.

Di N. Iorga, în mai mult de cât minunatul său volum recent din Istoria Românilor, ne vorbește, cu solide temeieri și cu mare măiestrie, despre „creațiunea românească“ — formele noastre de limbă și viață și „legea“ „românească“ — cari prinseseră forme concrete foarte de timpuriu, în epoca migrațiunii popoarelor.

Noi adăogăm o localizare sau aplicare. Viața aceasta, românească și sufletul ei, prinseseră ființă, sub influința și ocrotirea culturii și Bisericii orientale, de mai înainte de ce imperialismul Romei papilor să fi trecut dincolo de împrejurimile Romei, numite provincie suburbicarie. Și — adăogăm — cu sute de ani mai înainte de așezarea aici a milenarilor noștri asupritori, înlăturați de dreptatea Istoriei, noi ne aveam aici sufletul nostru și formele lui de viață românească.

Sufletul românesc era celce a statornicit aici fundamentele vieții românești și ale drepturilor ei neclătinate pe acest pământ al nostru de milenii.

Acel suflet românesc, care — ca un reflex al prigonirii deodinioară din partea catolicilor, — prin Pravila românească din veacul XVI. dela Ieudul Maramurășului — supunea la canon de aspru post pe Românii, cari ar fi îndrăznit, chiar numai să bea apă „din vas dela jidovi, sau dela latini“.

Acel suflet al nostru care, în vremea altei prigoniri, dela calvini, a preferit, în Ardeal să se cuminece cu muguri, mai bucuroși de cât cu cuminecătura calvinească.

Acel suflet care, în Bihorul oropsit al veacului XVIII, a resistat tuturor ispitelor și siluirilor din partea episcopului „latin“ și fișpan (prefect) al județului, cu toată ceata lor de satrapi.

Acel suflet care, aici, mai jos pe Crișuri, în public s'a rostit, prin graiul fruntașului „unit“ Teodor Cismaș dela Gurba, înaintea episcopului dela Arad (1911): „Blăstămat să fie, Prea Sfințite, cine ne-a despărțit în două!“...

Acel suflet, care a biruit la Baia-Moldovei ca la Călugăreni, la Mărăști și Mărășești și n tot locul biruințelor românești.

Acel suflet românesc, care acum, trezindu-se din toropeala atâtor lozinci străine și sugestii amăgitoare, apucă pe drumul vechilor credințe mântuitoare, înălțându-se prin mormanul multor ruini de viață românească; adunând, mereu, petrele risipitelor altare vechi; ridicând altare nouă, din piatră și din inimi; luminând — prin mormanul de risipituri — cărările credinței străbune, încălzind inghețate inimi, purificând moravuri ticăloșite și îndreptându-ne privirile tuturora, cu clarviziune și siguranță, spre viitorul și destinul nostru.

E sufletul nostru, cel deapururi unul și curat românesc, care-și cere drepturile sale în cuprinsul vieții românești de astăzi, în fața tuturor stricătorilor de azi, ai acestui suflet și ai vieții românești.

Căci „stricători“ de aceștia avem, și încă prea mulți. Sunt cei din ceata satanică, pe care a osândit-o Sfântul Sinod Românesc: Iudeotalmudo — masonismul și derivatul lor politic Comunismul, mai vicleni și mai răi și mai primejdioși decât toți dușmanii, la un loc, ai Românismului și Legii românești de prin veacuri.

Sfântul Sinod Românesc i-a pecelluit cu osânda în numele Duhului Sfânt, care cu adevărat a grăit prin Părinții noștri duhovnicești supremi.

Înaltul Guvern, sesizat de primejdiile reale din cuprinsul Țării și sprijinit de acum înainte pe actul și hotărârea de epocală importanță a Sfântului Sinod Românesc, desigur, va merge înainte pe drumul de apărare a acestui suflet românesc, fără de care frontierele nu pot exista, iar tratatele internaționale nu plătesc o ceapă degerată.

Mai trebuia ca, în străduințele convergente — ale Sfântului Sinod Românesc și ale Guvernului Țării — să se fi legiferat suprimarea celor mai fanatici și mai primejdoși dușmani ai noștri; căci, doară, avem un proiect de lege, chiar din inițiativă parlamentară. Și de nu va face-o Guvernul, — sufletul românesc

va ști să-și urmeze în viața socială, calea de apărare și să impună și Guvernului, de a-și face datoria legislativă, prin Corpurile Igiuitoare sau pe altă cale constituțională.

Avem terea încredere și neclătinată nădejde, că sufletul românesc, redeșteptat, nu va mai putea fi oprit în drumul său izbânditor și izbăvitor: de a-se reinchega într'o unitate duhovnicească și de a repune poporul român și viața lui românească în toate măsurile de dreaptă și legitimă apărare și, mai pe sus de toate, de dezvoltare prosperă, în linia dreaptă a vieții românești din veacurile de până aci.

ALTE NEAJUNSURI

De când am scris articolul precedent despre urmările, defavorabile rosturilor Bisericii aduse în raport de prea mare atârănare de puterea laică sau de Stat, ne trezirăm, că Parlamentul s'a închis și nu mai poate să fie vorbă de înaintarea la Corpurile legiuitoare, a vr'unui proiect de modificarea legii de organizare bisericască. Foarte bine, de altfel, căci și altminterea ni este prea de ajuns variația caleidoscopică infinită a legiferării civile, fără să alunecăm pe aceasta pantă, a vecinilor experimentări, și în privința vieții bisericăști, care la orice caz își cere mai multă stabilitate în legiferare (Aceasta stabilitate relativă ar fi și mai de dorit în domeniul legiferării civile!).

Dar, cu toate că nu mai e actuală chestiunea, ce amenința, a unei pripite legiferări bisericăști, iată noi ne urmăm seria articolelor începute în cauză. Pentru că problema, totuși, a rămas, și ea compoartă întreg interesul nostru, precum și al altora, cari ni-au solicitat să continuăm lămurirea problemei.

Deci, urmăm, înfățișând încă o stare de lucruri, defavorabile, cari își au sorginea în împrejurarea, că Biserica — smulsă din libertatea ei morală și din condițiile de viață, prielnice, de odinioară — n'avea decât să suferă și alte neajunsuri. Iată-le, pe rând și pe scurt, pe cele mai esențiale.

Întâi de toate, *literătura noastră bisericască*, deși aveam dela 1885 o facultate teologică la București, totuși, nici după un deceniu și jumătate nu trecuse dincolo de tezele de teologie și de lucrările întâmplătoare ale profesorilor de teologie. Pricina era, că fruntașii Bisericii românești nu mai aveau, ca mai înainte, nici o parte la dezvoltarea literaturii bisericăști

— lucru care nu s'a întâmplat la nici un popor și constituie — după aspra, dar dreapta judecată a D-lui N. Iorga —, și o mare rușine pentru Biserica noastră,¹⁾

Din contra, în loc de a se fi urmat linia marilor cărturari bisericăști de odinioară — de Ierarhi purtători de condeiu sau cel puțin de ocrotitori ai condeielor și tiparelor bisericăști —, am dat față cu *pacostea proceselor* ziaristice pe temă de plagiate.²⁾ Scandalele ne dureau și pe noi, căci până la noi ajungeau nefericitele broșuri în jurul plagiatelor. Dar nu prea ne mirăm acum, ca atunci, de ele, știind: cum la recrutările de chiriarhi, făcute sub sugestiile puterii politice și a partidelor, nu erau ridicați, totdeauna, în scaunele episcopăști, elementele cele mai calificate. Așa aflăm, dintr'alta broșură,³⁾ că primatul Țării, vizat în acest pamflet, era arătat ca unul care fusese descalificat (?) de Sf. Sinod, că nu are competență științifică de a judeca lucrările literare bisericăști, deoarece nu ar fi avut nici o școală (se provoacă la Desbaterile Sinodului, în revista »Bis. ort. română«, pe luna Iunie—Iulie 1845, pag 71, ceea ce nu am putut controla). Nici nu ne vine a o crede, de oarece știm, că în acele vremi de nenorocite tulburări, pamfletul căpătase la noi — și obișnuința a cam rămas până ca azi, zicem noi — o »dezvoltare și o îndrăsneală nepil-

¹⁾ N. Iorga: Tulburările bis, 34.

²⁾ Un revizuitor improvizat al cărților noastre de ritual. București 1905.

Constantin Chiricescu: Un răspuns P. Sf-lui Ath Mironescu. București 1905.

C. Cioroianu: Un episcop plagiator (At. Mironescu). București 1908.

³⁾ Abuzurile și Actele penale, ale mitropolitului Ghenadie (Petrescu) dela București, tip. București 1896, pag. 55.

duită până atunci în lunga istorie a unei Biserici oneste și făcătoare de bine.⁴

Dar, decât aceste hârjoneli, erau alte lucruri mai grave, prin urmare mai vinovate: acelea din jurul *evacuărilor sîtnice de scaune chiriarhale*, după patimele celor din viața politică și după slăbiciuni de ale celor din lăuntru oficialității bisericești, în special și de pe urma recrutării de episcopi după interese lăaturalnice.

În aceasta privință, vor rămânea de pomina câteva cazuri: Unul, al mitropolitului-primat Ghenadie Petrescu — caterisit de Sf. Sinod, la 20 Mai 1896 (sub *liberali*), așa fel ca să nu mai aibă nici titlul și nici cinstea arhieriei⁵) și totuși fu repus (sub *conservatori*), cu votul aceluiași Sf. Sinod, la 4 Dec. din acelaș an, retras a doua zi din scaun.⁶) Despre acest primat se spune, că avea numai 4 clase secundare, deși prin legea din 1872 se cerea, la episcopat, doctorat sau cel puțin licență în teologie, lege ce a fost modificată, în special pentru acest chiriarh, la 1893.⁷) Iar în altă broșură de denigrarea lui⁸) se atribuiau fostului mitropolit-primat caterisit »infamii«, »potlogării« ș. a.

Mare scârbă și durere încercasem în aceea vreme, noi cei din Ardeal; și aceleași sentimente ne-au stăpânit, și ceva mai târziu, când, în arena patimilor și nesocotințelor celor mai necruțătoare de prestigiu ierarhic, fură aruncate cazurile mitropoliților: Partenie al Moldovei, prin hârțueli, la capătul cărora urmă o dimisie (1909), și al lui Atanasie Mironescu care, și el, se retrase, silit, din scaun.⁹)

Dar, aceasta nenorocită stare de lucruri, dintr-o vreme de multe și adânci tulburări¹⁰) bisericești — de cari era vinovat, cum o mai zisesem, politicianismul lacom care caută să pună ghiara pe tot ce trăește în această țară¹¹) — se înăspri și se complica și din latura amestecului, vinovat și interesat de a face *proseliți, al catolicilor*. Aceștia, ca totdeauna, știu să steie în expectativă și, prin uneliri, să pregătească, sau cel puțin să exploateze certele, în favorul lor propriu.

În acest chip, în mod logic îi vedem pe catolici — de amândouă riturile: catolic și românesc — su-

flând, prin agenții lor, în focul acestor regretabile în volburări, spre a putea pescui apoi în turbureala lor

Catolicii întrețineau, în slujba acestui scop mârșav și necreșlinesc, un serviciu special de propagandă, prin anumite persoane — trecute la catolici și făcători de proseliți¹²) — precum și prin o publicistică de felul lor pentru a mai afâța patimile și vrajba¹³). Acestor învrăjbitori s'au adăugat și preoții de pe vremuri, uniți ai Blajului, trimiși la București: odinioară Demetriu Radu (episcop de mai apoi la Oradea, care, după o conferență în acest spirit, ținută la Ateneul român din București — n'a mai ieșit pe la intrarea principală); iar pe vremea tulburărilor bisericești de acum treizeci de ani, sufla în acelaș foc al vrăjbei și preotul uniet, bucureștean atunci (azi episcop la Lugoj) Dr. Ioan Bălan, care amenința alături de M. Th. C., pe călugărițele revenite la ortodoxie, cu *afurisania lui Dumnezeu*.¹⁴)

Tot în aceeaș vreme, catolicismul subversiv avea și alți agenți provocători printre noi, ca pe acel Frollo¹⁵) profesor pe atunci la liceul bucureștean „Matei Basarab“, — un italian, care s'a înfățișat la primatul Țării, cu propunerea: să supună papei Biserica ortodoxă, căci va primi apoi titlul de „patriarh unit“¹⁶). Și, firește, alături de aceste elemente disolvante pentru Ortodoxia Bisericii românești, trebuia să se înșirue și între cari și „Adevărul“, care în Nr. dela 4 Oct. 1909 — ce competență de amestec va fi avut, și atunci scrie, că singura „scăpare“, adică de ieșire din starea de tulburări, mai este „unirea“ cu Roma.¹⁷)

Și mai erau și oameni de bună credință, chiar și între clericii ortodocși, ca arhimandritul finăr pe atunci, și cleric cult — care, fără gând de abatere dela Ortodoxie, era amestecat în trământările vremii cu gând de o mai bună rânduială în Biserica noastră. Ațitudinea sa a fost exploatăată, atunci, de partida propagandiștilor catolici, după cum, mai nou, i-s'au atribuit¹⁸) de a fi recomandat, pentru ieșirea din impasul ulburărilor, „formule catolice“.¹⁹)

În asemenea multiple condiții, de vrajbă și

¹²) Unul era avocatul bucureștean M. Theodorian-Carada, trecut la uniești în 15 Mai 1908, care, încurând, a ademenit la unajie trei călugărițe ortodoxe dela schitul Nămăești (din cari două au revenit în prag de Paștile anului 1909, ceea ce i-a dat prilejul lui M. Th.-Carada, să le apostrofeze, că sau întors la „borătura“, întrucât Biserica ort. este „schismatică și eretică“). Vezi Const. C. Diclescu: Tulburările bis. și propaganda catolică (Buc. 1911) pag. 18; — apoi: *Apărarea mitropolitului Athanasie* (Buc. 1911) pag. 159—161, — și: C. Diclescu: *Răspuns unor agenți ai propagandei papiste* (Buc. 1912) pag. 54.

¹³) Erau foile lui M. Th.-C. et consortes eiusdem farinae: „România creștină“, „Biserica Română“, „Viața bisericească“, „Apărarea ortodoxiei“ (?), la Const. C. Diclescu: *Răspuns...: 55*. — Alături de M. Th. C. stătea și principele apostat, Vladimir Ghica, trecut la rom. catolici, propagandist catolic și doctor în teologie dela Roma: *Ibid.*

¹⁴) *Apărarea mitropolitului Athanasie*, pag. 49 și 158.

¹⁵) E identic oare cu acelaș Frollo, din zilele noastre, care se afirmă în acelaș spirit de intoleranță și provocajie?

¹⁶) C. C. Diclescu: *Tulburările bis. și Propaganda* pag. 9.

¹⁷) *Apăr. Mitr. Atanasie*, pag. 53 și C. Diclescu: *Răspuns* 39.

¹⁸) N. Iorga: *Ist. Bis. Rom. vol. II, (ed. II) pag. 301*.

¹⁹) În pasiunea tinerească a sa de acum trei decenii, a aruncat și aceasta grea caracterizare, exploatăată atunci și de atunci neconținut de cătră catolici, că „*Ierusalimul cel de sus nu există nicăieri în Biserica ortodoxă*“: Vezi: „*Neamul Rom. Literar*“: An. I (1908) pag. 224. Catolicii, mereu călăresc de atunci pe acest cuvânt repezit în prestigiul Bisericii ortodoxe.

⁴) N. Iorga: *Ist. Bis. Rom. vol. II. (ed. II.) pag. 301*.

⁵) Un preot ortodox: Caterisirea mitr.-primat Ghenadie Petrescu. București 1896 pag. 20.

⁶) N. Iorga: *Ist. Bis. Rom. vol. II (ed. I.) pag. 318 și 331*.

⁷) Un preot ort.: *Caterisirea... pag. 29*.

⁸) *Conservatorii și monahul Ghenadie: Critica petițiunei cătră M. S. Regele (broșură de-a liberalilor)*, București 1896, pag. 42.

⁹) N. Iorga: *Ist. Bis. Rom. vol. II. ed. II. pag. 341*

¹⁰) Mai era și cazul episcopului Gherasim Saffirinu cu procesul sinodal din vara anului 1911, ieșit din tulburările bisericești pricinuite de Legea sinodală din 1909. Vezi, un mare volum (dn 446 pag.) scos de episcopul numit, sub titlul de *Documente și Apărare în cauză*. București 1912.

¹¹) N. Iorga: *Tulburările bis. 130*.

de tulburări din lăuntru Bisericii, ca și de u-neltiri din afară, nu mai era de mirat, că *Biserica* noastră — *deși într'o țară liberă politicește, dar nefiind, ea însași liberă față de Stat* — *nu se putea smulge din vârtejul în care căzuse prin sila ce i se făcuse de Stat*, iar Statul nu o ajuta, deoarece, el însuși în Biserica și prin Biserica, se obișnuise să-și facă pe ale sale socoteli.

Și atunci, ceea ce în chip firesc trebuia să urmeze, a fost: îngrijorarea celor buni din sânul Bisericii noastre din vechiul Regat, precum și o intervenție oarecare din partea unora din sînul Bisericii noastre ardelenne, pentru îmbunătățirea stărilor de lucruri.

Din aceasta lature a lucrurilor vom semna, aci, numai intervenția autoritară a marelui istoric național A. D. Xenopol, care, într'o scrisoare (28 Mai 1911) către Ministrul Cultelor, scria următoarele; »Am văzut limpede, din cele petrecute în ultimele zile la Senat și din publicitatea ce s'a dat acestei afaceri, că *dușmani primejdioși urzesc în umbră, nu numai răsbunare contra înaltului prelat (= mitr. Atanasie Mironescu), ci și îngroparea credinței noastre ortodoxe*²⁰.

Iată, încotro merge viața unei Biserici fără libertate de mișcare în raport cu Statul: Lipsită de autoritate în față cu acesta, ea nu poate fi stăpână pe destinele proprii. Și și mai puțin poate fi răspunzătoare înaintea posterității și a lui Dumnezeu pentru urmările acestui sclavaj. În consecință, ea nu poate nici a-și realiza misiunea însași, întregă, fără de cucerita libertate în afară, care, singură, îi poate spori forța și autoritatea și în interior, ci mereu e expusă potignelilor și slăbită în fața asaltătorilor ei.

Ni-ar plăcea să se creadă, că aceste cuvinte, pe cari din adins le am sprijinit pe mărturiile de fapte și de oameni, sunt rodul celui mai profund devotament, pe care-l datorim sfintei noastre Biserici, pe care numai în ipostas de libertate ni-o știm închipui capabilă a reveni la vechile sale condiții de afirmare, cu putere și demnitate.

Recentele hotărâri ale Sfântului Sinod, pe cari le-am reprodus și noi în numărul nostru trecut, ni-se par a fi sămburele de muștar, din care să răsară și să crească, — mare, viguroasă și întremătoare — *autoritatea, morală și materială de o potrivă, a Sfântului Sinod Românesc*, în domeniul vieții bisericești, ca și în

largul cuprins al vieții românești, avizată la atâtea și-atâtea corective morale.

Căci, într'adevăr, astăzi putem exclama cu dreptemeiuri, cu cuvintele episcopului Dionisie Romanò al Buzăului (originar din Săliștea Sibiiului) ce și le-a scris drept epitaf (1873):

— „*Doamne, nu pedepsi România pentru păcatele fiilor ei.*”

Despre ce să predicăm

În Dumineca IV. din post (11 Aprilie) pe baza *Evangeliei* (Marcu 9¹⁷⁻³²) vom vorbi despre datoriile părinților față de sufletul copiilor.

Cazul copilului chinuit de un „duh mut” par'că e rupt din societatea noastră de astăzi, când se pare că părinții nu mai au decât datorii, impuse de legi, față de întreținerea trupei a copiilor.

Trei momente rețin mai ales atențiunea celui ce citește pericopa *Evangeliei*.

1. *Un copil* este cuprins de un „duh mut” care „ori unde-l apucă, îl zdrobește și face spume la gură și scrășnește din dinți și înțepenește.” (V. 18).

2. Tatăl îngrijorat, după ce l-a purtat fără efect pe la doftori și apostoli, *il aduce la Mântuitorul*.

3. Mântuitorul, vindecându-i trupul, arată totodată care este singurul mijloc de prevenire și vindecare completă a boalei, atât pentru trup cât și pentru suflet: *rugăciunea și postul*.

a) Cei mai mulți dintre părinți nu dau îngrijirea sufletească cuvenită copilului, spunând că el e încă „nevinovat” și că „nu'și dă seama” de păcat.

Oare copilul nou-născut, descendent din sămânța lui Adam, nu aduce cu sine înclinarea spre păcat? „Că cine va fi curat de înfrînăciune? Nimeni, măcar și o zi de va fi viața lui pe pământ.” (Iov. 14⁴⁻⁵).

„Că cine fiind muritor va fi fără de prihană, sau cum va fi drept cel născut din femeie?” (Iov. 15¹⁴; Psalm 50⁶; 57³; Ioan 3⁶.)

Dacă știm că „diavolul, răcnind ca un leu, umblă, căutând pe cine să înghită” (I. Petru 5⁸) și că „însuși Satana se preface în înger al lumii” (II. Cor. 11¹⁴), atunci e clar că pierzătorul de suflete nu alege vârsta, ci dă atacul acolo unde rezistența e mai slabă. Nu e nevoie de ani mulți, ca victima să fie mai greu de cucerit, ci numai de: poarta nepăzită a sufletului, de inima necurată și gândul nealtoi cu credință.

Ce grozavă e starea copilului cuprins de acel „duh mut.” Trupul lui e chinuit. „De multeori l-a aruncat și în foc și în apă, ca să-l piarză.” (v. 22.) El nu se poate apăra. Puterile lui n'ajung. Sufletul lui e tăcut, ca a unui mort. Nici măcar nu'și poate da seama de primejdie. El suferă, fie din vina părinților — poate un păcat al acestora a trecut asupra lui — fie din pricina mediului viciat, a cărui victimă, neapărată și nesupravegheată este. Și toate acestea „din pruncie.” (v. 21).

b) Iubirea greșită a părinților, care nu știu sfătui, muștra și bate la timp, se deșteaptă de obicei la realitate abia atunci, când copilul s'a îmbolnăvit, când „duhul cel mut” l-a prins în ghiare. Grija întârziată pricinuește atunci, părinților atâtea lacrimi amare, atâtea alergare și umilire (cum e cazul lui Iair: Mat.

²⁰) Apăr. mitr. Athanasie, pag. 58 și pag. 171—2.

9₁₈₋₂₆; a femeii hananiene: Mat. 15₂₁₋₂₈ etc.) pentru a găsi vindecarea copilului.

„Orice mustrare, la ceasul ei, nu pare că e de bucurie ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea roadele păcii și ale dreptății.“ (Evrei 12₁₁.)

Noțiunea de *iubire* cuprinde în sine neapărat și pe aceea de *jerfă*. Cine iubește, acela: veghează, grijește, apără, se luptă pentru cel iubit. Și aceasta o face *neîncetat*, ca dușmanul să nu-l afle nici pe o clipă adormit, pentru a semăna neghină printre grâu. (Mat. 13₂₆.)

Copiii noștri dau pretutindenea în jurul lor de fântâni otrăvite de duhul lumii. Pofta trupului, pofta ochilor și slava lumească îi ispitesc la tot pasul. Fără paza părinților copilul e ca o corabie fără cârmaci.

Diavolul, care „dela început a fost omoritor de oameni“ (Ioan 8₄₄), mereu caută să secere înainte de vreme generația de mâine. Câte ispite nu scoate el în calea linierimii pentru a-o abate Dumineca dela biserică și a șterge din inima ei clocotitoare chipul lui Dumnezeu?

Singura pulere ocrotitoare din lume a copilului, în această epocă de încercare, este iubirea veghetoare a părinților. Celce n'o are e ca slăbănogul dela Vitezda care nu avea cine să l bage în scaldătoare (Ioan 5₇.)

Pocăința târzie a tatălui aduce copilul cu „duh mut“ la Iisus. E ultima îndrăzneală dar și suprema nădejde, aureolată de o credință mântuitoare. „Ajută ne nouă, fie-ți milă de noi.“ (Mc. 9₂₂). E recunoașterea soartei comune dintre părinte și copil, complectată cu mărturisirea de părinte: „Cred Doamne! Ajută necredinței mele.“ (V. 24) Și credința tatălui, renăscută din pocăință, a răscumpărat vindecarea copilului.

c.) Mântuitorul, care a înviat copii pentru credința părinților (Mat. 9₁₈₋₂₆; Luca 7₁₁₋₁₅), a vindecat sluga pentru credința stăpânului (Mat. 8₅₋₁₃), face sănătos și pe copilul cu „duh mut“ pentru credința și pocăința tatălui său. Vedem de aci că viața și sănătatea copiilor au suprema garanție în îngrijirea sufletească ce le-o poartă părinții. Un părinte necredincios își lipsește copilul de supremul mijloc de vindecare, care este puțința de a-l „aduce la Iisus“. Pe când copilul rătăcit află totdeauna în iubirea, plină de credință, a părinților ca ea mântuirii. Câtă vreme o mamă se mai roagă și plânge, iar un tată credincios aleargă la Iisus, copilul nu e pierdut.

Mântuitorul nu se mulțumește să vindece pe copilul cuprins de „duh mut.“ El face totodată cunoscut și secretul vindecării și prevenirii celor mai cumplite boale: Rugăciunea și postul.

Rugăciunea e legarea sufletului de cer. Trupul ni-e și de altcum prea împletit în cele lumești.

Postul este înfrânarea trupului pentru a ușura sufletului urcarea la cer, la izvorul vindecărilor.

Dar rugăciunea și postul sunt la fel de trebuincioase și copiilor, îndatăce ei pot fi cuprinși de aceleași duhuri rele, ca cei adulți.

Copilul crește mare sub lumina pildei. Dacă în casa părintească el n'a cunoscut rugăciunea și postul, de unde să le îndrăgească? Pomul nealtoi, care n'a înflorit primăvara, cum va aduce roade toamna?

Dacă rugăciunea și postul sunt arme atât de puternice împotriva duhurilor rele, atunci se cuvine să înzestrăm cât de curând cu ele și pe copiii noștri. Obșnuirea lor cu dănele va fi cel mai sigur mijloc de a-i deprinde cu ascultarea și supunerea.

„Catedrala întregirii neamului“ la Maglavit?*)

de Protopresb Dr. Gh. Ciuhandu
(Sfârșit)

Ardealul nostru își are, aici la Tebea, necropola sa, — cetatea morților, prin a căroră jerfă de viață am fins către libertate și lumină.

Și mai are Ardealul încă un monument mareț: acela care e semnul încoronării biruinței românești — Catedrala încoronării, cea dela Alba Iulia. Ardealul este, prin urmare, din destul împodobit sufletește și consolidat prin semnele vieții naționale.

Și, ceea ce trebuie ca de aici, din necropola Ardealului, să se spună întregii suflări românești, este aceea, că — colo mai spre răsărit dela noi, trebuie să se ridice o nouă cetate a sufletului românesc.

„In spre răsărit de soare

„Să fie o biserică mare,

„Cu nouă sfinte altare,

„Toate din mărgăritare.“

Neamul românesc, în totalitatea sa, își are necropola marelui război desrobitor de neam, la Mărășești. Da, la Mărășești, unde în zilele acestea, la cea de a optsprezecea aniversare a bătăliei de acolo, d'asupra locului s'a arătat un fenomen ceresc: soarele înconjurat de cercuri strălucitoare de lumină.

Acest semn ceresc, oricât îl vom privi ca un fenomen natural, ca o arătare firească, el totuși trebuie socotit ca un graiu văzut al Cerului, îndreptat tuturor Românilor, după cum și la Maglavit Dumnezeu grăiește neamului nostru, pornit pe povârniș, prin ciobanul *Petrache Lupu*, ca oarecând poporului israelitean printr'un alt cioban, care a fost prorocul Amos din Legea Veche.

Mărășești, ori Maglavitul — dece oare nu s'ar ridica, într'unul ori altul din ele, aceea Biserică a Neamului:

„Cu nouă sfinte altare,

„Toate din mărgăritare,

„Cu ușile înferecate,

„Cu ferestrele 'nziuate.“!

Națiunea bulgară, o inimioasă mână de oameni, ca și comilitonii noștri de arme din marele războiu, poporul sârbesc — își au catedralele întru cinstea lui Dumnezeu și de mulțumită pentru întregirea neamului lor!

De aici, de lângă gorunul lui Horea și de lângă altarul necropolei Ardealului, cei îngropați aici, întrebă, prin glasul meu, opinia publică românească:

— Dece? și până când să mai întârzie zidirea Catedralei întregirii Neamului românesc?;

— Dece ieșim, ca și cu de a sila, din tradiția strămoșilor cliori de biserică ridicate chiar și numai după biruință, răslețe?

— Și, oare, aceia cari au puterea cârmuirii din vreme în vreme asupra acestei țări, precum și aceia,

*) Predică finută în 15 August 1935, la hramul bisericii din Tebea.

cari au făcut averi fabuloase în vreme ce țara înjește și se sbuciumă în neajunsuri de criză materială și mai ales morală, de ce nu-și însoțesc *autoritatea și averea*, pentru a închina lui Dumnezeu și *Maicii Domnului o ctitorie, nouă și mare și peste veacuri grăitoare, despre recunoștința unui popor întreg, pentru isbândirea idealului său național!?*

— Dece, repet, întârzie această ctitorie, pe care o datorăm lui Dumnezeu și Maicii Domnului, în prag de al căreia sărbătoare de acum nouăsprezece ani în noaptea spre sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului — Trupele noastre, cum spunea înfăiul comunicat oficial al Marelui Cartier general român, au alacat frontiera Austro-Ungară.

Iată și prin acest semn săvârșit prin Armata română, biruitoare, mai apoi, ni s'a dat să înțelegem oarecumva: Cu al cui ajutor — Cu al Maicii Domnului adică — am intrat în marele război desrobitor.

Noua și marea ctitorie a Neamului românesc desrobitor și întregit, ori unde s'ar ridica ea: la Mărășești, ori la Maglavit, ori chiar în inima țării, pentru a avertiza în toată clipita pe cei ce conduc și vor conduce de acolo destinele neamului — aceas'a nouă și mare ctitorie va trebui să fie închinată Maicii Domnului, — aceia pe care Biserica ortodoxă o mărturisește: „Zid nebiruit, întărirea mântuirii, care sfaturile celor potrivnici le risipește, întristarea poporului întru bucurie o întoarce, îngrăditoare a cetății, împăratului ajutorătoare în oaste și pentru pacea lumii deapururi rugătoare.“ (Bogorodiciu dela Polunoștință);

Aceleia, căreia-i este închinată și Marina Română, armata noastră de pe Mare și de pe Dunăre.

Da, Maicii Domnului să i-se închine și „*Catedrala Intregirii Neamului*“, acolo mai departe, în răsăritul pământului Românesc.

„...în spre Răsărit de soare..

„... toate din mărgăritare...

și în ea să șadă Maica Preacurată și să cânte:

„Dintr'o carte mare, sfântă

„Cântarea Hruvimilor

„Și a Serafimilor..

întru ocrotirea Neamului nostru.

Țara și moștenirea sufletească ne sunt în mari primejdii. Departe ne amenință hainii de peste frontiere. De alta, târgoveții noștri cei cu mâni necurate, cari cu suflete necinstite buzunăresc țara, în chip nerușinat, și risipesc moștenirea noastră sufletească de veacuri și tradiționala cinste românească de până ca ieri.

Numai Maica Domnului mai poate pune stavilă prăpădului ce amenință. Și numai așa dacă și noi vom căuta, prin o viață mai bună, să ne facem vrednici de „Acoperemântul“, de ocrotirea Maicii Domnului.. și vom merge *pe calea simplelor și sfintelor povețe, date nouă prin rostul ciobanului dela Maglavit..*

Frați Creștini!

Cu aceste cuvinte de evlavie nefăjărită și profundă încredere în ajutorul Maicii Domnului, și cu cugete de îngrijorare, dar și de bună nădejde, sărbătorim astăzi, aici, pe Maica Domnului, cea întru rugăciuni nedormită și întru folosințe nădejde neschimbată, pe care mormântul și moartea nu o a ținut, mutându-se și cu trupul la Dumnezeu.

Facă Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunile Preacuratei Maicei Sale, care „de pe pământ la ceruri s'a mutat astăzi“, ca rugăciunile noastre să fie bine primite; — ca frații creștini din această comunitate, care dimpreună cu sfânta biserică aceasta își prăsnuesc hramul sau pe ocrotitoarea, lor să stee deapururi străjă credincioasă credinței și iubirei de neam, — și ca neamul nostru ridicându-l fără zăbavă „Catedrala Mântuirii“, să rămână deapururi sub acoperemântul Maicii Domnului, de acum și până în veac. Amin.

Cronică

Misiunile religioase, amintite de d. ministru al Cultelor, că le va pune la cale împotriva rătăcirii stărilor, au fost inactivate în Moldova. Despre decursul lor, dăm câteva cuvinte, după informațiile revistei „Mitropolia Moldovei“. În fruntea misiunilor a fost numit, de d. ministru, părintele prof. Gh. Niculea dela Iași, având o seamă de colaboratori: clerici și mireni. Felul de a lucra e același, ca misiunile introduse de mai înainte în mitropolia noastră: slugiri sobornicești, predică, conferințe. Bine înțeles, adăugându-se și alte posibilități de lucrare: un colportaj organizat (pe care noi nu-l avem încă) și conferințe ale Păr. Gh. Niculea, rostite la radio, pentru țărani, la dispoziția cărora încă stau radio-urii. În chipul acesta, contactul sufletesc, lămuritor, este stabilit între popor și propagandiștii, cari astfel dispun de mijloace efective. Bunele efecte nici nu întârzie a se arăta. N'ar strica să ne gândim, și noi la înfriparea unui asemenea misionarism, ajutat efectiv de Stat, și la frontiera noastră de Apus.

Informațiuni.

P. Sf. Sa Părintele episcop Andrei a plecat, săptămâna trecută, la Sibiu pentru a lua parte la ședințele fundațiunii Gojdu, a căreia chestiune a fost tranșată, după cât aflăm sumar, cu guvernul maghiar. De acolo va merge la București, în mai multe chestiuni de interes bisericesc.

* *

Căminul Cultural din Revetiș a primit dela Prefectura județului Arad, prin bunavoința d-lui prefect Dr. I. Groza, un ajutor de 5000 Lei, — o faptă vrednică de toată lauda pentru sprijinirea culturii într'un ținut așa de sărac.

Către Epitropiile parohiale ort. rom. Rugăm cu insistență ca să binevoiți a ne administra costul calendarelor primite dela noi spre desfacere, returnându ne eventualele exemplare nevândute.

*Administrația
Tipografiei Diecezane Arad.*

On. Oficiu parohial Ghiroda. Vă rugăm a ne administra suma de Lei 100 costul publicației.
Administrația Rev.

Convocator :

În conformitate cu art. 6 din regulam. pt. Org. Desp. Asoc. Clerului A. Șaguna, prin aceasta convocăm **Adunarea Generală** a desp. Arad al Asociației care se va ține în zilele de 8 și 9 Aprilie a. c. în localul școlii de lângă sf. bis. Catedrală cu următorul :

Program :

Ziua I. Joi 8 Aprilie — la orele 3 p. m.

Misiuni interne cu mărturisirea preoților, a profesorilor-preoți, a funcționarilor bisericești și a absolvenților de teologie.

Ziua II. Vineri 9 Aprilie — la ora 8—10 a. m.

1. Utrenia împreună cu sf. liturgie și împărțirea preoților.

2. Te-Deum.

La ora 11 a. m.

1. Deschiderea Adunării prin președintele Asoc. Ioan I. Ardelean paroh.

2. Raport asupra activității pastorale a preoțimei și a cercurilor religioase din cuprinsul Desp. în anu 1936.

3. Raportul bibliotecarului.

4. Raportul Casarului. Inscrisere de membri.

5. Alegerea alor doi delegați, pe lângă președintele, la congresul viitor.

6. Propuneri.

7. Închiderea ședinței.

Arad la 26 Martie 1937.

Ioan I. Ardelean
președinte

Ioan Marșeu
secretar

Publicație de licitație

Pe baza hotărârilor corporațiunilor parohiale se publică licitație pentru pictarea bisericii pe ziua de 28 Martie a. c. orele 11 a. m. în sala de învățământ a fostei școli confesionale din Ghiroda.

Condițiile de licitație se pot vedea la Oficiul parohial între orele 10—12 a. m.

Consiliul parohial.

Nr. 2678/1937.

Comunicat

Tuturor oficiilor protopopești și parohiale din Eparhia Aradului, li se aduce la cunoștință Încheierea de mai jos No. 271/1937 a Instanței pentru minori de lângă Tribunalul Caraș, cu invitarea pentru P. C. Preoți să-și deie tot concursul la lucrările instanțelor pentru minori.

Instanța pentru minori
Tribunalul Caraș.
Nr. Eș. 271/1937.
Dos. Nr. Rm. 91/1937.

Oravița, la 20 Februarie 1937.

Obiect : Contribuțiuni sociale pentru asigurarea măsurilor preventive în luptă contra criminalității și în interesul minorilor nedelicvenți dar aflați în pericol moral.

Incheiere

Instanța pentru minori de pe lângă Tribunalul Caraș.

Conștient de obligațiunea sa impusă prin codul penal Regele Carol II. și codul de procedură penală Regele Carol II,

găsește că, măsurile de siguranță și de prevențiune aplicabile în interesul minorilor vor avea un efect salvator numai în cazul dacă cei interesați (părinții, rudele și însăși societatea creatoare) vor fi în stare să înțeleagă necesitatea și eficacitatea acestor măsuri.

Având în vedere, că este un interes uman și patriotic de a asigura raporturile de colaborare pe care diferitele societăți de ocrotire, patronaj sau asistență socială le au cu instanțele pentru minori.

Că, în îndeplinirea misiunii sale, instanța minorilor are nevoie de un concurs social și indispensabil în interesul minorilor nedelicvenți dar aflați în pericol moral.

Având în vedere atribuțiile autorităților administrative cu privire la ocrotirea minorilor și chemarea autorităților școlare pentru educarea tineretului.

Având în vedere că este un interes general ca legile și regulamentele în vigoare să fie respectate,

Că, între altele sunt de remarcat dispozițiunile umane și înțelepte din legea pentru înființarea oficiului de educație tineretului român (publ. în Mon. Of. Nr. 106 din 9 Mai 1934) și a regulamentului acestei lei,

mai departe : legea administrativă (publ. în Mon. Of. Nr. 73 din 27 Martie 1936) și în fine :

regulamentul pentru organizarea și funcționarea societăților de patronaj și a consiliului central de patronaj (publ. în Mon. Of. Nr. 270 din 19 Noembrie 1936),

pe temeiul cărora, instanța pentru minori recerează autoritățile administrative și școlare competente ca să binevoiască a avea în vedere următoarele necesități și norme de îndeplinit :

Bibliotecii comunale

Ministerul Justiției Direcțiunea Judiciară prin circulara Nr. 90.768 din 23 Octombrie 1931, a luat o inițiativă sănătoasă și de o mare importanță, prin

faptul că a dat posibilitatea primăriilor din Ardeal ca organe în materie de tutelă a minorilor, să procure și să primească cărți îndrumătoare și de specialitate în materie de tutelă și ocrotire a minorilor.

Punându-se astfel pe lângă fiecare primărie, baza de a se înființa bibliotecă comunală, se înțelege că acest început trebuie continuat promovând numărul cărților de specialitate și de îndrumare în diferite materii de drept și pentru ocrotirea și salvarea minorilor.

Cărțile astfel procurate se vor pune pentru citit la dispoziția părinților și tutorilor, care se interesează de diferite măsuri de îndrumare și de educație a tineretului.

Primăriile comunale din Județul Caraș în urma măsurilor luate de Prefectură sub Nr. 385/1933 din 11 Ianuarie 1933, au la dispoziția lor cărți intitulate „Dreptul penal al minorilor” precum și „Codul apărării onoarei”. Materialul acestor cărți formează un izvor pentru perfecționarea măsurilor de ocrotire și salvare, aplicabile în interesul minorilor.

Este știut de exemplu că un raport întocmit de notar sau jandarmi cu observarea formelor legale, va avea efect imediat în interesul societății și a minorului avizat,

ori în cazul dacă lipsește îndrumătorul sincer, — cum e o carte de specialitate, — de sigur că, eroarea funcționarilor va avea influență dăunătoare asupra măsurii ce ar trebui luată în interesul acelor interesați.

Conferințe educative

Cu ocazia conferințelor educative și a consfătuirilor trimestriale reglementate conform art. 90 și 105 din legea administrativă, este de dorit să se dea funcționarilor adunați îndrumări și în materie de ocrotire și de salvare a minorilor.

Notarii comunali astfel pregătiți să țină conferințe lămuritoare, la care să fie invitați în afară de funcționarii primăriei, atât *preoții și corpul didactic*, cât și părinții cari au copii de sub 19 ani.

În cadrul acestor conferințe, să se atragă atențiunea părinților asupra obligațiilor lor de educare și de creștere, pentru că în multe cazuri s'a constatat că minorii s'au stricat din vina sau indiferentismul părinților lor.

Ca subiect de conferințe, — se vor da citire cuprinsului codurilor penale Regele Carol II; mai departe îndrumărilor date de instanța minorilor sau de Tribunalul ca autoritate tutelară, — și înfine regulilor de reeducare, de moralizare și de îndrumare stabilite de O. E. T. R.

Concubinajul minorilor

Interesul general al națiunii este ca tineretul conștient să fie bine pregătit și disciplinat pentru a putea îndeplini obligațiunea sa cetățenească și să respecte legile țării.

Art. 446, — din codul penal Regele Carol II, stabilește că: conveșuirea în concubinaj a minorilor sub 18 ani, constituie delictul de degenerare a rasei, iar culpabilii de acest fapt vor fi internați într'un institut de educație corectivă pe timp dela unu la trei ani.

Vagabonzii și cerșetorii minori

Fiecare minor este obligat să se ocupe cu munca constructivă, sau să învețe o meserie, potrivit aptitudinii sale.

Art. 346, — din codul penal Regele Carol II,

stabilește că: comite delictul de vagabondaj, adolescenții care, fără cauză legitimă, a părăsit domiciliul părinților sau tutorului său locul unde era plasat de cei în drept și a fost găsit fie rătăcind fără proesune sau meserie, fie trăind din desfrâu sau alte, fapte imorale.

Adolescenții care aflându-se în condițiunile de mai sus, a fost găsit cerșind, se face culpabil de cerșetorie.

Culpabilii se vor pedepsi cu închisoare corecțională dela una la 6 luni.

Odihna de noapte

Desvoltarea corporală a minorului necesită odihna de noapte, în care scop minorii trebuie să se întrețină în casa părinților, a tutorului ori a stăpânului lor unde sunt angajați ca ucenici sau servitori.

Este interzis minorului sub etatea de 19 ani să vagabondeze noaptea, să fie găsiți pe străzi, în locurile de petrecere, fără vre-un însoțitor major (rude sau îngrijitor) după orele 21 seara în interval dela 1 Octombrie până la 15 Aprilie și după orele 22 seara, în intervalul dela 16 Aprilie până la 30 Septembrie.

Exemplul părinților

Exemplul atrage, deci, în primul rând părinții, trebuie să trăiască o viață morală, să fie conștiințioși, religioși, muncitori, iubitori de patrie și gospodari buni, cetățeni indispensabili pentru educarea și creșterea copiilor cari să devie muncitori, sinceri, disciplinați și fii devotați regelui și patriei.

Să se evite cu desăvârșire a se face minorilor promisiuni cari nu pot fi realizate, pentru că un om mincinos și lipsit de caracter, este o ființă regretabilă, apt să întindă corupție.

Procedura în cauzele minorilor

Cauzele minorilor sunt de natură urgentă, ori ce act de procedură trebuie îndeplinit imediat, sau în 24 ore. Dacă există un motiv care ar împiedeca îndeplinirea actului de procedură, cazul se va raporta de urgență instanței pentru minori.

Pe lângă urgență, procedura minorilor are și o natură secretă; prin urmare nu este admisibil — în afară de lucrările oficioase — a comenta sau a divulga în public faptele comise de minori, bine înțeles că această împrejurare nu împiedică pe cei chemați de a îndeplini măsurile lor cu care au fost încredințați de instanța pentru minori.

Conform Art. 293 din codul penal Regele Carol II, comite delictul de divulgare a actelor de procedură secretă și se pedepsește cu închisoare corecțională dela o lună la 6 luni și amendă de 200—5000 lei, acela care publică dări de seamă asupra ședinței în care se debate un fapt penal săvârșit de un minor, sau care reproduce portretul unui minor urmărit, sau orice altă ilustrație privitoare la aceasta, sau referitor la actele sale penale.

Toate aceste date și necesități dezvoltate mai sus, sunt chemate să deștepte un interes mai accentuat, pentru rezolvarea problemei servind astfel ocrotirea și salvarea minorilor nedelicvenți, dar aflați în pericol moral.

Judecătorul minorilor,
(ss) Dr. C. Nesselrode.

Grefier,
(ss) Gh. I. Popescu.